

bulletin

januari 2012

zondag 29 januari 2012

Literaire middag in Eik en Linde

Surinaamse literatuur

Café Eik en Linde, Plantage Middenlaan 22

Aanvang 14:30 uur

Toegang €5,- (gratis voor leden van de Vrienden van de Plantage), incl. 1 consumptie.

O.l.v. Ko van Geemert

Surinaamse voetballers zijn wereldberoemd. Surinaams eten mag er ook zijn. En zingen kunnen ze ook. Maar schrijven?

Zie verder pagina 2

Thea Doelwijt

Inhoud van dit bulletin

- 2** Activiteiten Plantage Filmfestival, De keuze van Ludmila Cvikova
Activiteiten SOOP-lezing Jeanine van Pinxteren
Activiteiten Wandeling Oostelijk havengebied
- 3** Poëzie Plantagegedicht
Nieuws Jong in de oorlog
Terugblik SOOP-lezing Boudewijn Oranje
Terugblik Wandeling Oostelijke Eilanden
- 4** Observaties uit de buurt door Joke van der Wey
Nieuws Film Süskind
- 5** Als huizen konden spreken door Denise Citroen

plantage
cultuurvrienden vereniging vrienden van de plantage

ACTIVITEITEN 19 FEBRUARI

**Plantage Film Festival
De keuze van Ludmila Cvikova**

Zie pagina 2

Redactie Ko van Geemert, Fred IJsebrands, Ineke Vlug, Ester Wouthuysen

Uitgave Vereniging Vrienden van de Plantage, Plantage Middenlaan 18, 1018 DD Amsterdam, www.vriendenvandeplantage.nl, info@vriendenvandeplantage.nl

Versijnt 4x per jaar. **Bestuur** Leon Deben (voorzitter), Paul Verberne (secretaris), Fred IJsebrands (penningmeester), Ko van Geemert, Michaela Hanssen, Ineke Vlug en Ester Wouthuysen. **Nieuwe leden** aanmelden via onze website.

Contributie particulieren €16, huisgenoten €7, instellingen/bedrijven €35 per jaar. Betalingen INGbank 4431490 t.n.v. Vereniging Vrienden van de Plantage, Amsterdam.

ACTIVITEITEN 29 JANUARI (VERVOLG)

Surinaamse literatuur

Na een inleiding van Ko van Geemert (auteur van *Paramaribo brasa!* – een literaire, culturele reisgids voor Suriname) komen twee vooraanstaande Surinaamse schrijfsters aan het woord: Plantagebewoonster **Thea Doelwijt**, van wie net

de cabaretmusical *Ons Kent Ons* in première ging en **Karin Amatmoekrim**, wier onlangs verschenen roman *Het Gym* lovend werd ontvangen. Zij lezen voor uit eigen werk. De aanwezigen krijgen gelegenheid tot vragen stellen.

Karin Amatmoekrim

Na afloop brengen we een toast uit op het nieuwe culturele jaar in de Plantage!

ACTIVITEITEN 19 FEBRUARI (ZONDAG)

Plantage Film Festival De keuze van Ludmila Cvikova

Desmet Studio's, Plantage Middenlaan 4A

Zaal open 12:30 uur; aanvang 13:00 uur

Toegang €10,- (gratis voor leden van de Vrienden van de Plantage), incl. 1 consumptie

Dit jaar vindt ons jaarlijkse Plantage Filmfestival in Desmet eerder plaats dan voorgaande jaren. In plaats van in het vroege voorjaar, hebben we het iets naar voren gehaald, naar 19 februari, en op een zondag i.p.v. de gebruikelijke zaterdag. Ook de aanpak verschilt van andere jaren. Deze

keer geen filmmaker, maar wel iemand voor wie film dagelijkse kost is: onze buurtgenote Ludmila Cvikova.

Ludmila Cvikova, van oorsprong Tsjecho-Slowaakse, werkte de afgelopen vijftien jaar als filmprogrammeur bij het Internationaal Filmfestival Rotterdam, maar eigenlijk begon ze haar carrière bij ons om de hoek: in Filmtheater Kriterion aan de Roetersstraat. Voor het Rotterdamse Filmfestival bereisde ze vooral Oost-Europa en Centraal-Azië – met

exotische oorden als Kazachstan, Uzbekistan, Tajikistan, Armenië, Georgië, en Azerbaïdjan – de Balkan, Iran, Turkije, Griekenland en het Midden-Oosten, om nieuwe films en filmmakers voor het Nederlandse filmpubliek te ontdekken. Het kan allemaal nog spannender. Sinds vorig jaar werkt Ludmila in het Arabische emiraat Qatar als head of International Programming bij het Doha Film Institute.

Het Plantage Filmfestival op 19 februari zal vooral in het teken staan van Ludmila Cvikova's vaderland: Tsjecho-Slowakije. Als eerbetoon aan de eerste en laatste president van het democratische Tsjecho-Slowakije na de val van de Berlijnse Muur, de onlangs overleden Václav Havel, zal in Desmet zijn filmdebuut uit 2010 te zien zijn: *Odchazeni (Leaving)*, een bitterzoete komedie over de laatste dagen in de carrière van een hooggeplaatst persoon. Daarnaast laat Ludmila ons nog andere (fragmenten van) films uit haar vaderland zien. Zij zal zelf aanwezig zijn in Desmet om ons meer te vertellen over wat wordt vertoond en natuurlijk om vragen te beantwoorden over haar boeiende carrière en haar toekomst in Arabië.

Raadpleeg voor het programma van het 9e Plantage Filmfestival onze website, en let op onze mailing.

ACTIVITEITEN 23 FEBRUARI

SOOP-lezing Jeanine van Pinxteren

Nieuwe Kerkstraat 124, 16.30 uur; na afloop buurtborrel, toegang gratis

Het is niet de bedoeling steeds bestuurders te vragen voor de SOOP-lezingen maar het kwam zo uit door de plotse linge verhindering in december 2011 waarvoor Boudewijn Oranje inviel. Jeanine van Pinxteren, voorzitter van het dagelijks bestuur in stadsdeel Centrum, bleek gaarne bereid een andere keer haar beleid te komen toelichten en dat is gezien haar portefeuille zeker interessant. Ze is verantwoordelijk voor de openbare ruimte en veiligheid, en gezien de her en der optredende overlast van verslaafden mag zij uitleggen wat ze daaraan doet. Ook het evenementenbeleid is relevant en met name het voorkomen dat Centrum en de Oostelijke binnenstad een evenemententerrein en themapark worden. De organisatie en coördinatie van de aanpak van het Wallengebied (1012) valt ook onder haar verantwoordelijkheid. Groen zit eveneens in haar portefeuille en is van groot belang voor onze buurt. Kortom, genoeg belangrijke thema's om aan te snijden.

Zij maakte de overstap naar het stadsdeel nadat ze acht jaar lid was van de gemeenteraad. Daar was zij woordvoerder cultuur, verkeer en ruimtelijke ordening en lid van het presidium. Ze is vooral bekend als woordvoerder Noord-Zuidlijn en een van de drijvende krachten achter het "nee" van GroenLinks tegen het aanlegbesluit in 2002.

ACTIVITEITEN 17 MAART

Wandeling Oostelijk havengebied

O.l.v. Léon Deben, stadssocioloog

Vertrek: 14:30 uur (duur ca 2,5 uur)

Verzamelen: Pakhuis De Zwijger/Jan Schaeferbrug

Graag aanmelden per e-mail: deben@chello.nl

De route gaat langs voormalig Java- en KNSM-eiland, Azartplein, Barcelonaplein, Verbindingsdam, Sporenburg, Panamakade, Borneokade, Panamalaan, en dan via Czaar Peterstraat naar eindpunt Molen De Gooyer.

Plantagegedicht

GEEF ONS DAGELIJKS PALMEN

De wereld en haar natuur zijn in nood
Op pleinen loert geweld, wacht de dood
De aarde gilt en trilt, schudt en beeft
O mijn God, weet U wie het overleeft

Ik ga palmen planten, daar droom ik van
In de plantage-straten van mijn stad
Beelden van vroeger doen mij in hun ban
Ik spring... en lig weer in een tropisch bad

Voor de Hortus staat een geklede boom
Ha, een aangepaste boom-allochtom
Bijna is mijn Nederlands correct

Zullen wij weer eens bidden tot de Heer
Allah mag ook, of Buddha... is ook een leer
Kijk hoe gelovig ik ben, echt perfect

Thea Doelwijt

NIEUWS

'Jong in de oorlog': ooggetuigen van de Tweede Wereldoorlog in de Plantage-Weesperbuurt

In de afgelopen paar jaar heeft een werkgroep, bestaande uit Denise Citroen, Jos Siemerink, Léon Deben en Ester Wouthuysen, in totaal twintig getuigen opgespoord, geïnterviewd (en gefilmd) voor het project 'Jong in de oorlog', ooggetuigen van de Tweede Wereldoorlog in de Plantage-Weesperbuurt. Dit gebeurde in opdracht van de Vereniging Vrienden van de Plantage (VVP).

De herinneringen aan de Plantage- en Weesperbuurt van de respondenten, allen in de leeftijd van 75 tot 94 jaar, geven details prijs die de gebeurtenissen van toen zo dichtbij brengen dat ze de tijd overbruggen en mensen weten te raken. Het geheel is een belangrijke bijdrage aan de herinnering van het ongewone dagelijkse leven in die tijd en in die buurt. De VVP overweegt om een boekje uit te brengen met een

verkorte weergave van de gesprekken en ook een compilatiefilm samen te stellen van fragmenten uit de interviews. Zowel voor het boekje als voor de film zijn we nog op zoek naar aanvullend beeldmateriaal, zoals foto's, documenten en eventueel voorwerpen met betrekking tot deze periode. Mocht u foto's hebben van de Plantage- Weesperbuurt uit de oorlogsperiode, van de straat, uw huis en dergelijke, dan zijn we daar zeer in geïnteresseerd!

De filmregistraties en de schriftelijke neerslag van de gesprekken zullen we te zijner tijd onderbrengen in een of meer archieven.

TERUGBLIK 24 NOVEMBER

SOOP-lezing Boudewijn Oranje

Foto Simon Jager

Een uurtje vullen met Boudewijn Oranje, portefeuillehouder Bouwen en Wonen van Stadsdeel Centrum, is een levendige gebeurtenis. Hij heeft een grote portefeuille en is een aangenaam causeur. Artis, het Van Overloopplantsoen (met excuses voor de gang van zaken), de horeca en de mening van functies passeerden de revue, ook de vernieuwing van het Swiftterrein kwam aan de orde.

TERUGBLIK 12 NOVEMBER

Wandeling Oostelijke Eilanden

Op 12 november j.l. leidde stadssocioloog Léon Deben een groep belangstellenden over de Oostelijke Eilanden, in de

tweede helft van de 17de eeuw aangelegd naar ontwerp van Daniel Stalpaert. De wandeling begon op het Kadijksplein en leidde eerst over Kattenburg en Wittenburg. Op deze twee 'eilanden', die van meet af aan voor woningen en particuliere scheepsbouw bestemd waren, is bijna niets historisch meer te vinden, op de straatnamen na. Bijna alle huizen en werfjes (op Wittenburg) werden in de jaren '60 gesloopt en vervangen door nieuwbouw. Er wonen nu zo'n 4000 mensen in circa 2000 woningen. 90% wordt verhuurd in de sociale sector en de rest is van eigenaar/bewoners. Voor het grootste deel zijn het gezinswoningen. En passant wees Deben zijn gehoor op verscheidene kunstwerken in de openbare ruimte, zoals dat van Alfons Freijmuth op het Kadijksplein en dat van Wim Tap, Marius van Beek en Hank Beelenkamp op het Wittenburgerplein; de beelden verwijzen naar de geschiedenis van de plek. Op Oostenburg, oorspronkelijk bestemd als scheepswerf voor de VOC, is relatief veel behouden gebleven, vermoedelijk omdat dit gebied het laatste aan de beurt was en de publieke opinie zich inmiddels keerde tegen de vernietiging van historische bebouwing. Na de VOC vestigde zich er achtereenvolgens de Amsterdamse Stoomvaart Mij, later gefuseerd met de werf 't Kromhout, de Nederlandse Fabrik van Werktuigen en Spoormaterieel (Werkspoor) die in 1954 fuseerde met Stork, waarnaar het terrein nu wordt genoemd. Een aantal gebouwen heeft een alternatieve bestemming gekregen. We bewonderden de Van Gendthallen uit 1897-1905, oorspronkelijk Werkspoorhallen, maar nu vernoemd naar de architect A.L. van Gendt. We eindigden in Café Roest, het voormalige Koud Gasgebouw, en ten slotte, voor de diehards, in Eik en Linde.

NIEUWS Film Süskind

Op 19 januari is de speelfilm *Süskind* van Rudolf van den Berg in première gegaan. In deze film over moed, verraad en overleven staat het verzetswerk van de Duitse jood Walter Süskind (1906-1945) in de Hollandsche Schouwburg aan de Plantage Middenlaan en de daaraan gelieerde crèche aan de overkant centraal. Zijn rol wordt vertolkt door Jeroen Spitzenberger. Andere acteurs zijn onder meer Nynke Beekhuizen, Karl Markovics, Katja Herbers en Nasraddin Dchar. Zie www.suskinddefilm.nl

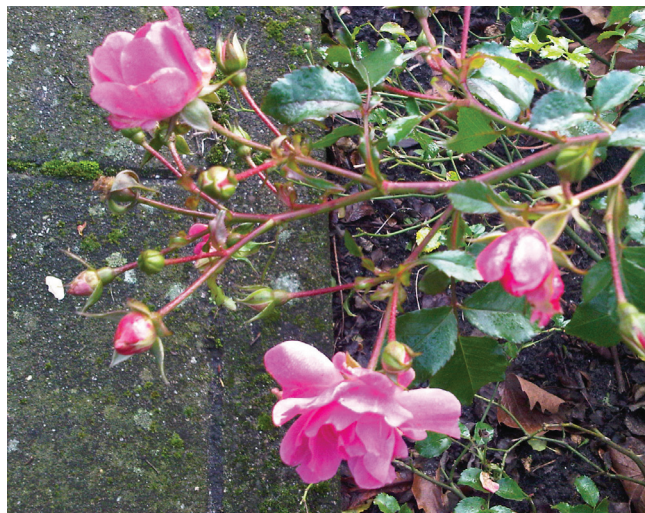
OBSERVATIES UIT DE BUURT

Hewilezo

Door Joke van der Wey

Misschien kent u bovenstaand woord nog niet, maar het is het seizoen waarin we ons op dit moment bevinden.

De overvloedige wind en regen van de afgelopen weken, zijn kenmerkend voor de herfst. De bomen zijn overal in de Plantage kaal: het moet dus wel winter zijn. Maar nee, dat kan niet, want deze foto is vandaag (10 januari) op de Wes-

termanlaan genomen en dat is toch echt een tak vol rozen in knop en in volle zomerbloei. En in datzelfde park zaten twee mannen op een bankje te zonnen, eentje zelfs zonder jas. Terwijl aan hun voeten de eerste sprietige krokus zijn kop opstak (een paarse). En als de krokus geen lentebode is, dan weet ik het niet meer. Trouwens: de binnentuin van de Hermitage schijnt al vol bloeiende krokussen te staan, maar dat is dan nog toe te schrijven aan een soort microklimaat. Wordt het nog koud? Wenn es bis Dreikönigstag kein Winter ist, kommt keiner, menen ze in Duitsland. Maar hier denken we daar anders over: Als Driekoningen is in't land, stapt de vorst in 't vaderland.

Hoe dan ook: nooit is een wandeling door de Plantage botanisch interessanter geweest dan nu. In een geveltuin aan de Nieuwe Herengracht staat een muurbloem in bloei tussen het opschietende groen van de stokrozen. In het Oosterpark zijn de hortensia's al onbesuisd bezig met het vormen van nieuwe scheuten, in de Westermanlaan bloeien dus volop rozen en ik meende al speenkruid te zien aan de rand van de Hortus.

De meeste bollenpiekjes vond ik in het J.W. van Overloopplantsoen waar ik eens heen ging om te kijken wat er nu eigenlijk gebeurd was na al die commotie. Het valt uiteindelijk nogal mee. De fontein wordt nu geflankeerd door twee perkjes met conifeerhagen. Daar moet je van houden. Voor de rondhippende merels en een paar supervrolijke vinken was het wel een lekker plekje. Hele toffe winter vonden ze: nog steeds vette wurmen in de grond en ook al weer verse vogelmuur.

Henri Polaklaan 25: Geadeld door het werken van vele kunstenaars, een plek waar gehoopt, gearbeid, getwijfeld en genoten is¹

Door Denise Citroen

Karin Meerman-Prins heeft zonder twijfel het mooiste balkon van de stad. Het wordt al 125 jaar in de lucht gehouden door twee torso's van potige kerels. Met deze prominent aanwezige beelden heeft beeldhouwer Henri Teixeira de Mattos (1856-1908) zich als maker en eerste eigenaar/bewoner blijvend in de Polaklaan op nummer 25 gevestigd. In 1971 kwam Karin met haar vriend vanuit een piepklein woninkje 3 hoog achter in de Vinkenstraat op de eerste verdieping te wonen. De grootse allure die zich binnen voortzet in het ruime trappenhuis en de hoge plafonds geven Karin een blijvend gevoel van ontzag voor dit huis en zijn vroegere bewoners. Een enkele modernisering doet niets af aan de geest van vervlogen tijden die in haar huis heerst. De keuken is ongeschonden door de oorlog gekomen, compleet met laag granito aanrecht en houten onderkasten zonder plint. Met enige schroom laat ze me vanuit de gangkast een merkwaardig gat in de zijmuur zien. Daarachter zit van beneden naar boven een loze ruimte waar de bovenbuurman zijn fiets middels een touw kon stallen. Wat zou dat zijn geweest?

Vanouds een atelier van beeldhouwers en schilders

Op een bouwtekening van architect J. Ingenohl² is te zien dat langs de rechtermuur een smalle binnentrap naar de zolderverdieping liep. Logerende schilders hadden zo een eigen toegang tot het atelier op de begane grond. Die was voorzien van openslaande deuren, zodat onbewerkte steen gemakkelijk naar binnen kon. De waterdichte kelder had een lift zodat de stenen vervolgens konden worden opgeslagen en weer naar boven gehaald. Teixeira de Mattos heeft hier hooguit 15 jaar gewoond, want vanaf 1898 neemt schilder Benjamin Liepman Prins (1860-1934) hier zijn intrek. Prins, geboren in Arnhem uit goeude joodse families, kreeg zijn opleiding o.a. aan de Rijksacademie in Amsterdam. Hij was jarenlang voorzitter van Arti en Amicitia. Voor zijn joodse taferelen vond hij in zijn directe omgeving 'voldoende geëigende typen'.³ Op een foto uit 1933⁴ zie je Prins op een comfortabele stoel zitten achter zijn ezel met daarop een oudtestamentisch tafereel. Zijn atelier straalt 'de indruk van solide deftigheid met de donkere gloed van antieke meubelen' uit.⁵ In dezelfde tijd maken andere beeldhouwers eveneens gebruik van het atelier, o.a. Abraham Hesselink

(1862-1930), die ook actief was als voorzitter van kunstenaarsvereniging Sint Lucas. Na Prins' overlijden kwamen in 1935 de gehele inboedel met antiek en allerhande snuisterijen en 150 van zijn kunstwerken bij veilinghuis Mak van Waay onder de hamer.

Lea Halpern, kunstzinnig ceramiste

Vanaf 1932 komt er een nieuwe energie het huis binnen. Van de ingebruikneming van haar atelier maakt ceramiste Lea Halpern (1901-1985) een feestelijk gebeuren: ze organiseerde een expositie van haar werk in aanwezigheid van belangrijke kunstkenner en de pers. Ook Benjamin Prins is onder de genodigden, zoals in een verslag in het NIW te lezen valt.⁶ Lea Halpern wordt geboren in 1899 of 1901 in Mikuliczyn, wat tegenwoordig in Polen ligt, volgde opleidingen in Berlijn, Wenen, Amsterdam en Gouda. Met haar ouders en broers woont ze in de Grensstraat tot haar familie besluit in 1938 naar Palestina te vertrekken. Lea gaat boven het atelier wonen, in 1939 verhuist zij naar Plantage Badlaan 15. Ze heeft een pottenbakkersoven geïnstalleerd en bewaart haar voorraden klei in de kelder waarbij ze handig gebruik kan maken van de lift. Behalve kunstvoorwerpen maakt Lea ook kleurige geglazuurde tegels die in diverse gebouwen worden toegepast. Zij stond bekend om haar bijzondere kleuren: 'die gloeien en branden of soms ook verwazen ze in iets teers-geheimzinnigs'.⁷ Een fraai voorbeeld hiervan was het tegeltableau boven de Heilige Ark in de Haagse synagoge die in 1938 werd gebouwd naar ontwerp van Jac. S. Baars, haar buurman van nummer 11B in de Henri Polaklaan.⁸

In 1940 krijgt Lea een solotentoonstelling in het Holland House in New York. Om zeker te zijn van een behouden vaart reist zij per schip met haar kunstwerken mee. Ook hier trekt ze aandacht in de pers, zo noemt de New York Sun haar lovend 'de van Gogh onder de pottenbakkers'. Net als ze terug wil gaan naar Amsterdam breekt de oorlog uit. Lea Halpern blijft in Amerika wonen en werken, ontmoet er haar echtgenoot, de zanger Lincoln Newfield. In 1985 overlijdt Lea tijdens familiebezoek in Engeland.

Lea Halpern was voor de oorlog in Nederland een bekende figuur, maar door haar vertrek naar Amerika is zij enigszins in de vergetelheid geraakt. Het Keramiekmuseum Princessehof Leeuwarden bezit werk van haar, maar het Joods Historisch Museum heeft geen enkel stuk in de collectie. Wanneer je de sporen door haar leven volgt krijg je de indruk dat zij een sterke persoonlijkheid is geweest. Over haar geboortedatum bestaat onzekerheid. Inschrijving in de gemeente vermeldt 1899, maar Lea schrijft in 1974 aan samenstellers van de tentoonstelling van haar werk in het Frans Hals Museum in Haarlem dat de juiste datum 1901 moet zijn. Misschien een onbelangrijk detail, maar het zegt

1 Het Joodsche Weekblad 1941

2 De Opmerker, 1884

3 Algemeen Handelsblad, 2 juni 1935

4 En.wikipedia.org

5 Algemeen Handelsblad, 24 november 1933

6 NIW, 11 november 1932

7 idem

8 NIW, 7 januari 1938

iets over haar karakter, ze lette scherp op elk detail dat over haar en haar werk naar buiten kwam. Zou het voor deze pionier op haar vakgebied, die gaandeweg steeds bekender werd, niet veel beter tonen als ze in de moderne 20e eeuw geboren was en niet nog op de valreep in de ouderwetse 19e eeuw?

Wie woonden er op de tweede verdieping?

De woningkaarten in het Stadsarchief laten een lange rij namen zien: dienstmeisjes, inwonende alleenstaande mannen, ouderen, gezinnen, veelal joods. Onder de inwoners die op dit adres in het Digitaal Monument staan zijn rabbijn George de Lange en zijn vrouw Hanna Duches, en ook komen we een bekende uit vorige huizenverhalen tegen: Rebecca Vas Nunes, medewerkster van het Portugees Israëlitisch Ziekenhuis verderop in de laan. Zij komt in 1942 van de Plantage Muidergracht 91 en vertrekt in 1943, waarschijnlijk gedwongen, naar de Indische buurt. Van het gezin Samuel en Jansje Koekoek-Canes die hier in 1939 kwamen wonen staan roerende foto's op het Digitaal Monument, een stijlvolle huwelijksfoto en intieme kiekjes van gezinsuitjes met dochter Sonja en zoontje Appie. Samuel was grossier en bezat een indrukwekkende bestelwagen. Daarop staat in fraaie letters dat hij in biscuits grossierde vanuit Nieuwe Keizersgracht 19. Zij kwamen allen om in Auschwitz en Sobibor.

Bertus Aafjes in de laatste oorlogsjaren

Na het ongeplande maar definitieve vertrek van Lea Halpern en de andere joodse bewoners neemt dichter Bertus Aafjes (1914-1993) zijn intrek in haar atelier. De leefomstandigheden tijdens de oorlogsjaren waren voor hem en zijn vrouw bar en boos. Aafjes vertelt hierover in een radioprogramma van Tony van Verre in 1977: 'Godfried kwam een keer bij ons op de Plantage Franselaan. Dat was in het begin van de oorlog (volgens het Stadsarchief verhuist Aafjes vanaf de Prinsengracht pas hierheen op 28 september 1943, DC), we waren verschrikkelijk arm, we hadden helemaal niets! Geen licht, geen gas, alleen water hadden we nog; en van barre armoede waren mijn vrouw en ik, om elkaar te warmen, in bed gaan liggen. Daar lagen we, in het donker, en ineens gaat de bel. Ik doe wat kleren aan, doe open, daar staat Godfried Bomans. Ik zeg, mijnheer Bomans – dat was de eerste keer dat ik hem meemaakte – ik zeg eh, U kunt echt niet binnenkomen, want het licht werkt niet, we hebben geen gas en ik heb U niets aan te bieden. Ja, maar ik wou toch graag even binnenkomen. Ik zeg, nou kom dan maar. Ik kroop weer in bed en hij ging er naast zitten. Hoe zit dat hier? Ik zeg, ja wij hebben eenvoudig de munten niet voor de (gas)meter!' Vervolgens liep Bomans direct naar het postkantoortje voor de nodige gasmunten en kwam terug met een gebraden kip. 'Ik heb hem (Bomans) nooit meer zo gelukkig zien kijken als toen wij die kip aten.'

Nog meer kunst na de oorlog

Bertus Aafjes maakte plaats voor de laatste beeldend kunstenaar die het atelier tot nu toe heeft gekend, de schilder Constant (C. A. Nieuwenhuys, 1920-2005). Constant roept herinneringen op aan experimentele vernieuwing in de kunst. Hij maakte deel uit van Cobra en werd onder meer bekend met zijn ideeën voor een utopische stad Nieuw Babylon. Het eerste dat opvalt bij binnenkomst in het voormalige atelier van bekende en in vergetelheid geraakte kunstenaars is dat de ruimte niet alleen in gebruik is als woonkamer, maar ook zo oogt. Na het lezen van lyrische beschrijvingen van de kunstenaar aan het werk in zijn atelier en van bijzondere exposities die hier gehouden werden, vraag ik me af hoe al die kunst hier ingepast heeft. Degene die daar nog een beeld van kan geven is de weduwe van Constant, Nel Kerkhoven. Ze trok bij de schilder in zijn atelier in terwijl zijn ex, ook Nel geheten, zich met hun zoon terugtrok in de achterkamers. Mevrouw Kerkhoven wijst me de plek waar ze sliepen, de ombouw van het bed zit er nog. Ernaast loopt een smalle gang, waar kunstwerken stonden opgeslagen. Ook vele logees vonden hier een plekje voor de nacht. Die tijd is voorbij, alle vroegere bewoners zijn vertrokken. Zij koestert het verleden dat ze niet zomaar aan het heden prijsgeeft. Hoe het toeging op de ontegenzeggelijk wilde feesten in de jaren 50 en 60 zullen we er zelf maar bij bedenken.

Eerder verschenen verhalen uit deze serie zijn ook te vinden op onze website en www.communityjoodsmonument.nl en www.denisecitroen.nl

